

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/300/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7613206177
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oto Jurčo
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7613206177.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v právnej veci navrhovateľa: CD Consulting s.r.o., so sídlom v Prahe, Politických vězňů 1272/21, Nové Město, Praha 1, IČO: 26 429 705, zastúpený Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova 4, proti odporkyni V. Q., bytom F. č. XXX, v konaní o zaplatenie 267,03 eura s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves č.k. 9C/267/2013-39 zo dňa 31.1.2014

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok a v r a c i a vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len súd prvého stupňa alebo len súd) rozsudkom označeným v záhlaví zamietol návrh na uplatnenie pohľadávky podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a rady č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len Nariadenie), ktorým sa navrhovateľ domáhal zaplatenia zmenkového úroku, ročného úroku zo zmenkovej sumy a zmenkovej odmeny na základe zmenky, ktorú vystavila odporkyňa dňa 26.11.2008, pričom navrhovateľ ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv z tejto zmenky. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Rozhodol tak v zmysle článku 4 ods. 4 Nariadenia z dôvodu, že považoval pohľadávku navrhovateľa za zjavne neopodstatnenú a návrh za neprípustný. Konštatoval, že už z písomných informácií navrhovateľa priložených k návrhu, ale aj z činnosti súdu, a to z množstva exekučných konaní vedených na tomto súde, je zjavné, že uplatnená pohľadávka je zjavne neopodstatnená a návrh je neprípustný, ktoré skutočnosti skúmal v súlade s vnútroštátnym právom v zmysle bodu 13 úvodných ustanovení Nariadenia. Prednostne posúdil uplatnený nárok podľa spotrebiteľského práva a právne posudzoval nárok podľa ustanovení § 52 až § 54 Obč. zákonníka, § 39 Obč. zákonníka a § 4 ods. 6 zák. 258/2001 Z.z. v znení platnom ku dňu podpísania zmluvy o úvere zo dňa 26.11.2009. Z uznesenia súdu č.k. 15Er/683/2012-11 zo dňa 19.9.2012 zistil, že spoločnosť Pohotovosť, s.r.o. ako oprávnená podala návrh na vykonanie exekúcie proti odporkyni ako povinnej na vymoženie zmenkového úroku a zákonného úroku, pričom týmto uznesením súd žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol a následne exekučné konanie zastavil. Exekučným titulom bol rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zo dňa 28.7.2011 a týmto rozsudkom bola pôvodnému veriteľovi Pohotovosť s.r.o. priznaná istina, zmenkový úrok, zákonný úrok a trovy rozhodcovského konania. Exekučnému súdu bola predložená aj Zmluva o úvere zo dňa 26.11.2009. Žiadosť o udelenie poverenia súd zamietol s odôvodnením, že úver poskytnutý odporkyni je spotrebiteľským úverom a dohoda o vyplnení zmenky je neplatná a v rozpore s ust. § 54 Obč. zák. Tým, že povinná podpísala blankozmenku, nemohla následne žiadnym spôsobom ovplyvňovať alebo namietat sumu v nej uvedenú. Takéto zabezpečenie úveru bolo výrazne v neprospech odporkyne ako spotrebiteľky, čo súd považoval za neprijateľnú podmienku. Konštatoval ďalej, že po dôslednom oboznámení sa so žalobným návrhom navrhovateľa, predloženými dôkazmi a písomnými informáciami zo strany navrhovateľa, ako aj so skutočnosťami, ktoré sú súdu známe z jeho činnosti, dospel k záveru, že návrhu navrhovateľa nemožno vyhovieť a nie je namieste ani postup, ktorý

upravuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu od článku 5 a násl. tohto Nariadenia. Súd poukázal na ustanovenie § 121 O.s.p., že sa oboznámil so skutočnosťami súdu známymi z jeho činnosti - exekučné konanie sp. zn. 15Er/683/2012 tunajšieho súdu a teda išlo o skutočnosti, ktoré netreba dokazovať v pravom slova zmysle a napokon tieto skutočnosti navrhovateľovi museli byť známe. Uviedol, že základný právny vzťah medzi pôvodným majiteľom zmenky a odporkyňou má jednoznačne spotrebiteľskú povahu, a teda zmenka, ktorú predložil navrhovateľ, zabezpečovala úver poskytnutý spotrebiteľovi. Túto skutočnosť mal navrhovateľ možnosť preskúmať, keďže nadobudol množstvo týchto zmienek od subjektu, o ktorom je všeobecne známe, že jeho predmetom činnosti je poskytovanie pôžičiek spotrebiteľom. Ak bola zmenka prevedená na iný subjekt a jestvujú indície, že zabezpečovala úver alebo pôžičku pre spotrebiteľa, nie je možné poskytnúť ochranu navrhovateľovi, lebo aj nový veriteľ si mal preskúmať v súlade so spotrebiteľským právom, čo zmenka zabezpečovala. Právo zo zmenky, ktoré si uplatnil navrhovateľ v tomto konaní, bolo už uplatnené jeho predchodcom na rozhodcovskom súde, pričom exekučný súd žiadosť o udelenie poverenia na základe exekučného titulu vydaného rozhodcovským súdom zamietol a následne exekučné konanie zastavil a toto je právoplatne skončené. Nemal dôvod odchyliť sa od právneho názoru exekučného súdu, ktorý jednoznačne konštatoval rozpor konania oprávnenej v exekučnom konaní, t.j. predchodcu navrhovateľa s platnými právnymi predpismi, keď úverovú zmluvu zabezpečil zmenkou na sumu, ktorá je v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zák. 258/2001 Z.z., platného v čase uzavretia úverovej zmluvy. Úver, ktorý poskytol právny predchodca odporkyni, zabezpečil blankozmenkou, pričom dohoda o jej vyplnení bola konštatovaná ako neprijateľná zmluvná podmienka už exekučným súdom, a teda je neplatná. Keďže zmenka zabezpečovala nároky zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a bola vyplnená v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zák. 258/2001 Z.z, nie je možné z takejto zmenky uplatňovať právo v rozhodcovskom, súdnom, či exekučnom konaní. Ak teda predchodca navrhovateľa zabezpečoval spotrebiteľské úvery zmenkami v rozpore s citovaným zákonným ustanovením, ide o úkon absolútne neplatný podľa § 39 Obč. zák. s tým, že absolútna neplatnosť nastáva priamo zo zákona a súd k nej prihliada aj bez návrhu z úradnej povinnosti. Konštatoval tiež, že zmenkový úrok vo výške 0,25 % je v rozpore s dobrými mravmi, keďže ide o sankčné plnenie, ktoré je v hrubom nepomere vo vzťahu k zabezpečovanej zmluvnej povinnosti. Takéto dojednanie dohody o vyplnení zmenky ohľadne zmenkového úroku súd považuje za nekalú podmienku, keďže jej dôsledkom a účinkom by bolo priznanie za nesplnenie záväzku zo strany spotrebiteľa neprimerane vysokého príslušenstva pohľadávky. Vzhľadom na uvedené dohoda o vyplnení zmenky aj pokiaľ ide o zmenkový úrok v zmysle ust. § 53 ods. 4 písm. k/ Obč. zák. je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, a teda neplatnou. Zo všetkých týchto dôvodov považoval uplatnenú pohľadávku (z neplatnej zmenky - poznámka odvolacieho súdu) za zjavne neopodstatnenú a návrh za neprípustný, keďže už v exekučnom konaní bola zmenka predmetom skúmania súdu. Podporne na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že zmenka je v rozpore aj so zákonom 191/1950 Sb. o zmenkách a šekoch, keďže sú v nej uvedené dva rozdielne dátumy jej splatnosti, čo spôsobuje jej neplatnosť s poukazom na ust. § 33 ods. 2 cit. zák.

O trovách konania rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a keďže úspešnej odporkyni trovy konania nevznikli a navrhovateľ pre neúspech vo veci nemá právo na ich náhradu, účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie navrhovateľ z dôvodov podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a/ v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p., § 205 ods. 2 písm. b/ O.s.p. a f/ O.s.p. a navrhol rozsudok zmeniť tak, že súd návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovie a prizná mu náhradu trov odvolacieho konania. Úvodom namietol, že konaním súdu došlo k porušeniu práva Európskej únie, konkrétne k porušeniu čl. 4,5 a 7 Nariadenia. Namietal, že súd vykonal dokazovanie listinami, pričom účastníci takéto dokazovanie nenavrhl. Navrhovateľ predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, voči forme a obsahu ktorej zo strany odporkyne neboli vznesené žiadne námietky, a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. Neboli tak splnené podmienky pre vykonanie iných dôkazov než navrhnutých účastníkmi konania v zmysle ust. § 120 ods. 1 O.s.p. V prejednávanej veci súd mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Predpokladom vydania rozsudku bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Odporkyňa mohla vzniesť námietky voči zmenke na základe článku 5 ods. 3 a ods. 6 Nariadenia, ak tak však neurobila, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté vzhľadom na uplatnenie koncentračnej zásady v zmysle Nariadenia. Súd sám nemôže vznášať voči zmenke námietky za odporkyňu. Súd z vlastnej iniciatívy vykonal dokazovanie, preukazujúce charakter odporkyne ako spotrebiteľky, pričom odporkyňa sa tejto

obrany žiadnym spôsobom nedovoľovala, uplatnenú pohľadávku nerozporovala a svojím konaním ju prakticky uznala. Súd teda dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácie príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Navrhovateľ je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je pritom platná, je samostatným abstraktným záväzkom, neakcesorickej povahy, preto ju nie je možné podmieňovať inými okolnosťami než sú na zmenke uvedené. Prvostupňový súd sa pritom aplikáciou zák. 191/1950 Sb. nezaoberal, hoci predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Predovšetkým ignoroval ust. § 17 cit. zák., v zmysle ktorého odporca vo všeobecnosti nie je oprávnený vznášať tzv. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Keďže tak nemôže urobiť sám odporca, tým menej tak môže urobiť súd. Pokiaľ aj odporca vznesie námietky, je na ňom, aby oprávnenosť týchto námietok preukázal. Dôkazné bremeno teda spočíva na odporcovi a nie je možné ho preniesť na navrhovateľa. Vytýkal súdu, že vyhodnotil zmenku ako neplatný právny úkon, pričom tento záver vychádza len z kauzálnych námietok, ktoré nikto v konaní nevzniesol, ani nikto z účastníkov ich nepreukazoval. Kauzálne námietky sú po indosovaní v zásade neprípustné. Zmluvný vzťah medzi odporcom a remitentom po indosovaní je irelevantný. Záver súdu, že uplatnený nárok je zjavne neopodstatnený a pohľadávka neprípustná, vychádza len z kauzálnych námietok, ktoré v konaní nikto nevzniesol. Za zjavne neopodstatnený nárok možno v zmysle Nariadenia uplatnený nárok považovať len vtedy, ak nie sú splnené podmienky konania podľa O.s.p. alebo odporca nie je pasívne vecne legitimovaný. Nárok sa považuje za neprípustný, ak nie je v podmienkach Slovenskej republiky vymáhateľný súdnou cestou. V danom prípade však boli splnené všetky podmienky konania v zmysle O.s.p. a nárok je vymáhateľný súdnou cestou, preto záver súdu je nesprávny. Rovnako za nesprávny považuje záver súdu, v zmysle ktorého je zmenka neplatná pre neurčitý údaj splatnosti. Z predloženej zmenky jednoznačne vyplýva, že splatnosť zmenky je jednoznačne určená na videnie, teda po predložení. Veta „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“ predstavuje prípustnú modifikáciu lehoty na predloženie zmenky k plateniu podľa § 34 ods. 1 tretej vety zákona šekového a zmenkového. Z uvedeného je zrejmé, že splatnosť zmenky nastáva v momente predloženia, pričom predložiť ju je možné v lehote štyroch rokov od jej vystavenia. Po predložení zmenky v lehote štyroch rokov nastáva jej splatnosť. Za nesprávny považuje aj záver súdu, v zmysle ktorého zmenkový úrok sa prieči dobrým mravom, a preto je neplatný. Zmenku vystavila odporkyňa, a teda išlo o prejav jej slobodnej vôle, pričom sadzba zmenkového úroku jej bola v čase vystavenia zmenky známa a s touto súhlasila. Na odôvodnenie svojej argumentácie poukázal na uznesenia Krajského súdu Prešov sp.zn. 10 Co 79/2013 zo dňa 5.9.2013 a Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 43 CoZm 10/2013 zo dňa 21.11.2013. Napadnuté rozhodnutie zároveň považoval za prekvapivé, čo vyplýva zo skutočnosti, že odporkyňa uplatnený nárok nepoprela, no napriek tomu súd uplatnený nárok zamietol, ale najmä vyplýva z rozporu napadnutého rozhodnutia s konštantnou judikatúrou Najvyššieho súdu SR. Zo všetkých týchto dôvodov navrhol rozsudok zmeniť.

Odporkyňa zostala v odvolacom konaní nečinná.

Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd prejednal odvolanie navrhovateľa ako podané včas oprávnenou osobou bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 214 ods. 2 O.s.p. v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 212 ods. 1, 3 O.s.p. a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že rozsudok je potrebné zrušiť v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

V prejednávanej veci súd nesprávne aplikoval článok 4 ods. 4 Nariadenia a nesprávne postupoval, keď nepoužil jeho článok 5 a nasledujúce, i keď bol povinný tak urobiť, čím navrhovateľovi odňal možnosť konať pred súdom.

Nesprávnej aplikácie článku 4 ods. 4 Nariadenia v prejednávanej veci sa súd dopustil zamietnutím návrhu z dôvodu, že považoval pohľadávku navrhovateľa za zjavne neopodstatnenú a návrh za neprípustný (bez ďalšieho postupu, ktorý je upravený v článku 5 a nasledujúcich Nariadenia), lebo pre tento postup neboli splnené podmienky stanovené vo vyššie uvedenom článku 4 ods. 4 Nariadenia. Návrhom totiž nie je uplatnená zjavne neopodstatnená pohľadávka a návrh nie je ani neprípustný.

Súd v rozhodnutí konštatoval, že už z písomných informácií navrhovateľa priložených k návrhu, ale aj z činnosti súdu je zjavné, že pohľadávka je neopodstatnená a návrh je neprípustný, lebo návrhom je v podstate uplatnené právo z neplatnej zmenky. Neplatnosť zmenky bola konštatovaná v exekučnom konaní, čo je súdu známe z jeho úradnej činnosti a z toho súd vyvodzuje zjavnú neopodstatnenosť

pohľadávky a neprípustnosť návrhu. Túto však vyvodzuje aj z tej skutočnosti, že zmenka je neplatná aj v zmysle zákona 191/1950 Sb., lebo má dve možnosti splatnosti, čo spôsobuje jej absolútnu neplatnosť z dôvodu jej neurčitosti (neurčitý údaj o splatnosti zmenky). Táto skutočnosť je pritom zistiteľná už zo zmenky priloženej k návrhu na uplatnenie pohľadávky.

Pre rozhodnutie v danej veci bolo potrebné zodpovedať otázku, či už zo samotného návrhu a priložených listín, prípadne aj v spojení so skutočnosťami známymi súdu z jeho činnosti možno dospieť k záveru, a to bez vykonania dokazovania, že návrhom je uplatnená zjavne neopodstatnená pohľadávka alebo že ide o neprípustný návrh, teda bolo potrebné skúmať splnenie podmienok pre rozhodnutie v zmysle článku 4 ods. 4 Nariadenia.

V zmysle článku 4 ods. 4 Nariadenia ak sa súd alebo tribunál domnieva, že informácie, ktoré poskytol navrhovateľ, nie sú dostatočne jasné alebo primerané, alebo ak tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky nie je správne vyplnené, a pokiaľ sa pohľadávka nezdá byť zjavne neopodstatnená alebo návrh neprípustný, dá navrhovateľovi možnosť tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky doplniť alebo opraviť, alebo predložiť týmto orgánom určené doplňujúce informácie alebo dokumenty, alebo vziať pohľadávku späť, a to v lehote určenej týmto orgánom. Na tento účel súd alebo tribunál použije vzorové tlačivo B, ako je uvedené v prílohe II. Ak sa pohľadávka zdá zjavne neopodstatnená alebo návrh neprípustný alebo ak navrhovateľ tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky nedoplnil alebo neopravil v rámci určenej lehoty, návrh sa zamietne.

Z vyššie citovaného ustanovenia vyplýva, že ak sa pohľadávka zdá zjavne neopodstatnená alebo návrh neprípustný, návrh sa zamietne.

Pojmy „zjavne neopodstatnené“ v kontexte zamietnutia pohľadávky a „neprípustné“ v kontexte zamietnutia návrhu by sa mali určiť v súlade s vnútroštátnym právom v zmysle bodu 13 úvodných ustanovení Nariadenia.

V slovenskom právnom poriadku definícia týchto pojmov nie je obsiahnutá, avšak podľa súdnej praxe za zjavne neopodstatnenú pohľadávku možno považovať takú, ak už zo samotnej žaloby a k nej pripojených listín je zrejmé, že nemôže byť priznaná, teda že žaloba nemôže byť úspešná. Ako príklad možno uviesť uplatnenie prekludovaného práva alebo uplatnenie práva proti subjektu, ktorý nie je pasívne legitimovaný.

Neprípustný podľa súdnej praxe je taký návrh, ktorým sa uplatňuje právo, ktoré nemožno súdne vymáhať, t.j. zákon vylučuje jeho súdne vymáhanie (napr. § 455 ods. 2 Obč. zák. - plnenia z hier a stávk uzavretých medzi fyzickými osobami).

V prejednávanej veci z odôvodnenia rozsudku súdu vyplýva, že súd pri rozhodovaní vychádzal nielen z písomných informácií navrhovateľa priložených k návrhu, ale aj z exekučného spisu vedeného na tomto súde pod sp. zn. 15Er/683/2012 a z listín v ňom obsiahnutých (rozhodcovský rozsudok, zmluva o úvere, uznesenie súdu z 19.9.2012), pričom nevykonal dokazovanie týmito listinami, či už v zmysle Nariadenia alebo podľa O.s.p. a skutočnosti zistené z týchto listinných dôkazov považoval za skutočnosti známe súdu z jeho činnosti, ktoré v zmysle ust. § 121 O.s.p. netreba dokazovať.

S týmto záverom a postupom súdu prvého stupňa sa nemožno stotožniť.

Za skutočnosť známu súdu z jeho úradnej činnosti možno považovať vedomosť súdu o prebiehajúcich exekučných konaniach na základe návrhov pôvodného majiteľa zmenky spoločnosti Pohotovosť, s.r.o., ktorá si uplatňovala nároky zo zmieniek, ktoré zabezpečovali nároky z úverových zmlúv, v ktorých vystavitelia zmieniek boli v postavení spotrebiteľa a kde exekučným titulom boli rozhodcovské rozsudky, ako aj vedomosť o neúspechu tohto oprávneného v týchto exekučných konaniach. Konkrétne dôvody zamietnutia žiadosti o udelenie poverenia, t.j. konkrétne z akého dôvodu v tom ktorom prípade bol vyslovený záver, že rozhodcovský rozsudok nemôže byť exekučným titulom a zmenka, z ktorej právo bolo uplatnené, je neplatná, bolo možné zistiť iba z príslušného exekučného spisu a listín v ňom obsiahnutých, teda na základe vykonania dôkazu listinami, ktoré súd sám zadovážil. Súd však dôkazy týmito listinami nevykonal vychádzajúc z nesprávneho záveru, že ide o skutočnosti známe súdu z úradnej činnosti.

Za tejto situácie neboli splnené podmienky rozhodovania v zmysle citovaného článku 4 ods. 4 Nariadenia a súd mal postupovať podľa článku 5 Nariadenia. Ak tak neurobil, odňal tým účastníkom možnosť konať pred súdom, čím bol naplnený dôvod pre zrušenie rozsudku v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

Z vyššie uvedených dôvodov záver súdu o zjavnej neopodstatnenosti pohľadávky nie je správny.

Rovnako sa nemožno stotožniť ani so záverom súdu, že ide o neprípustný návrh, pretože v tomto konaní navrhovateľ neuplatňuje právo, ktorého súdne vymáhanie je zákonom vylúčené a uplatnený nárok nie je vylúčený ani v zmysle článku 2 ods. 2 Nariadenia, ktorý ustanovuje, na ktoré veci sa Nariadenie neuplatňuje.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zrušil, keďže ide o procesnú vadu, v dôsledku ktorej došlo k odňatiu práva účastníkovi konať a vracia vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Úlohou súdu v ďalšom konaní bude postupovať podľa článku 5 a nasledujúcich Nariadenia, pričom je povinný zistiť skutkový stav veci a spôsob vykonania dôkazov určí sám (článok 9 Nariadenia) v rámci možností daných mu článkami 7 až 9 Nariadenia. Pri posudzovaní otázky spôsobu vykonávania dôkazov sa súd musí riadiť zásadou hospodárnosti a zohľadniť náklady spojené s tým ktorým spôsobom vykonávania dôkazov.

Konanie podľa Nariadenia je zásadne písomné (čl. 5 Nariadenia), avšak súd v zmysle článku 5 ods. 1 Nariadenia je oprávnený rozhodnúť, či je na účely zisťovania skutkového stavu potrebné nariadiť ústne pojednávanie. Ústne pojednávanie však nie je povinné a súd je oprávnený vykonať dôkazy bez ústneho pojednávania, čo v prípade listín zabezpečených súdom ex offo znamená ich doručenie účastníkom a umožnenie sa k nim vyjadriť (§ 123 O.s.p.).

Nie je však vylúčené, že na základe vyjadrenia účastníkov k týmto listinným dôkazom nastane potreba vykonať ďalšie dokazovanie už na ústnom pojednávaní. Spôsob vykonávania dôkazov je teda závislý od okolností a správania účastníkov v každej konkrétnej veci. Účastníci aj v tomto konaní sú povinní prispieť k zisteniu skutkového stavu a súd má možnosť danú v článku 4 Nariadenia požiadať stranu sporu, aby predložila ďalšie informácie a dokumenty, teda aj listinné dôkazy, ktoré sú potrebné pre rozhodnutie vo veci. Treba pritom podotknúť, že nesprávnym je taký výklad článku 4 Nariadenia, ktorý vzbudzuje dojem, že súd nemá k dispozícii iné dôkazné prostriedky, ako príslušné tlačivá a v zásade nemá možnosť oboznámiť sa s inými písomnými dôkazmi, napríklad so spotrebiteľskou zmluvou. Cieľom nariadenia nie je obmedziť sudcov pri zadovážení si dôkazov potrebných pre rozhodnutie vo veci, ale umožniť im využívanie technických a iných prostriedkov v záujme toho, aby dokazovanie prebehlo čo najjednoduchším a najmenej zaťažujúcim spôsobom. Z článkov 8 a 9 Nariadenia pritom jednoznačne vyplýva, že aj v európskych konaniach s nízkou hodnotou sporu je zachovaná možnosť sudcu vykonať potrebné dokazovanie a nariadiť ústne pojednávanie, pokiaľ to považuje za potrebné.

Na záver odvolací súd uvádza, že aj v konaní podľa Nariadenia musí byť zabezpečená ochrana práv spotrebiteľa a túto nie je možné obísť prostredníctvom konania podľa Nariadenia. Správne preto postupoval súd prvého stupňa, ak posudzoval uplatnenú pohľadávku a v tej súvislosti aj platnosť navrhovateľom predloženej zmenky aj z hľadiska ochrany spotrebiteľa.

Správnosti tohto postupu nasvedčujú aj písomné pripomienky Európskej komisie predsedovi a členom Súdneho dvora EÚ vo veci C-328/14, ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní EÚ, podaný rozhodnutím Krajského súdu v Prešove z 10.6.2014, súvisiaci s konaním CD Consulting s.r.o. proti Anne Pančurovej, ktorá sa týka výkladu článku 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS a článku 4 smernice Rady 87/102/EHS. Prejednávaná vec sa týka použitia zmenky, dokonca bianko zmenky ako zabezpečovacieho prostriedku voči spotrebiteľovi. Z týchto písomných pripomienok vyplýva, že smernica 87/102/EHS, ktorá sa uplatňuje v prejednávanej veci, nezakazuje používanie zmienek v spotrebiteľských zmluvách, ale zo znenia jej článku 9 jednoznačne vyplýva, že členské štáty môžu povoliť ich používanie v spotrebiteľských zmluvách iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa v takýchto situáciách. Podľa názoru Komisie je

potrebné pojem „vhodnej ochrany spotrebiteľa“ v zmysle článku 9 smernice 87/102/EHS vykladať so zreteľom na článok 14 uvedenej smernice, ktorá zakazuje znížiť štandard ochrany spotrebiteľa. Vhodnou ochranou spotrebiteľa je preto potrebné chápať celkový právny rámec ochrany spotrebiteľa, ako vyplýva z predpisov Únie a judikatúry Súdneho dvora, a zahŕňa preto aj povinnosť vnútroštátnych súdov ex offa skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Hlavným rizikovým prvkom z pohľadu ochrany spotrebiteľa je abstraktný charakter zmenky, ktorý nepripúšťa, aby súd pri uplatňovaní zmenky prihliadal na kauzu pôvodného právneho vzťahu, t.j. aby hodnotil pôvodnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere a skúmal, či táto obsahuje nekalé zmluvné podmienky. Spotrebiteľ takisto nemá oprávnenie robiť voči majiteľovi zmenky námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k predošlému majiteľovi, t.j. veriteľovi, ktorý poskytol pôvodný spotrebiteľský úver. Rešpektovanie abstraktného charakteru zmenky v zmysle vyššie uvedeného by bolo podľa Komisie neprijateľné vo svetle judikatúry Súdneho dvora. Súdny dvor vyslovil všeobecnú zásadu, v zmysle ktorej špecifiká súdneho konania, ktoré prebiehajú v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá podľa ustanovení smernice 93/13/EHS spotrebiteľovi musí byť poskytnutá. Podľa názoru Komisie je zrejmé, že ak pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky vnútroštátny súd vôbec nemá možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, ide o drastické zníženie právnej ochrany prináležiackej spotrebiteľovi a porušenie zásady efektivity. V takomto právnom režime je totiž nemožné, aby sa spotrebiteľ domohol ochrany svojich práv, keďže v konaní o vymáhanie pohľadávky nie je možné skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Spotrebiteľovi v takej situácii ostáva možnosť uspokojiť veriteľa - nadobúdateľa indosovanej zmenky a následne ho zažalovať o náhradu škody, ale v zmysle § 17 zákona zmenkového a šekového by spotrebiteľ musel v takomto prípade dokázať, že nadobúdateľ zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Takéto dokazovanie neprimerane sťažuje situáciu spotrebiteľa. Navyše je zrejmé, že táto požiadavka nie je v súlade s právom Únie, keďže ochrana spotrebiteľa v zásade nie je závislá od zavinenia veriteľa. Komisia konštatovala, že zrejme týmito úvahami sa riadil aj slovenský zákonodarca, keďže § 5a zák. 250/2007 Z.z. s účinnosťou od 1.5.2014 zakazuje zabezpečenie uspokojenia pohľadávky alebo splnenia záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy zmenkou. V tomto smere sa Komisii javí, že táto vnútroštátna úprava dosahuje ciele predpokladané vyššie uvedenými smernicami, vo veci predloženej prejudiciálnej otázky však nie je táto právna úprava uplatniteľná. Za podstatné však Komisia považovala tú skutočnosť, že abstraktný charakter zmenky bol spochybnený už v predchádzajúcej úprave spotrebiteľských úverov, ktorá je uplatniteľná na prejednávajúcu vec. Zákon o spotrebiteľských úveroch (č. 258/2001 Z.z.) totiž stanovuje, že veriteľ smel prijať od dlžníka zmenku na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Okrem toho, ak veriteľ zabezpečil svoj úver zmenkou a porušil ustanovenie limitujúce výšku príslušenstva, bol povinný zmenku na požiadanie dlžníka kedykoľvek vydať. Toto pravidlo platilo aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. Pôvodná úprava umožňovala dlžníkovi napraviť nezákonný stav tak, že dlžník mohol v akomkoľvek okamihu požiadať veriteľa, resp. nového majiteľa zmenky o vydanie zmenky. Ak by však došlo k súdному sporu o platnosť takto vydanéj zmenky, podľa názoru Komisie by bolo potrebné, aby príslušný súd mal možnosť hodnotiť pôvodnú zmluvu, aby mohol posúdiť, či ide vôbec o spotrebiteľskú zmluvu a či zmenková suma rešpektuje limity uvedené v príslušnom právnom predpise, a to dokonca aj v situácii, keď zmenka medzičasom zmenila majiteľa. Ak vnútroštátna úprava neumožňuje súdu v rámci konania o návrhu zo zmenky ex offa zohľadniť neplatnosť zmenky zabezpečujúcej spotrebiteľský úver, a teda zamietnuť návrh zo zmenky v rámci konania o návrhu zo zmenky, potom táto vnútroštátna úprava nie je v súlade so zásadou efektivity, keďže v konaniach o návrhu zo zmenky, v ktorých sú žalovanými spotrebiteľia, znemožňuje alebo nadmerne sťažuje uplatnenie ochrany, ktorú spotrebiteľom priznáva smernica rady 93/13/EHS. Bez právneho významu je skutočnosť, že zmenka bola indosovaná na obchodnú spoločnosť so sídlom v Českej republike, ktorá následne svoje práva vyplývajúce zo zmenky uplatňovala pred súdmi Slovenskej republiky v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu, upraveného Nariadením.

Komisia sa vyjadrila aj k zneniu článku 4 Nariadenia, a to v tom zmysle, že tento môže vzbudiť dojem, že súd nemá k dispozícii iné dôkazné prostriedky, ako príslušné tlačivá a v zásade nemá možnosť oboznámiť sa s inými písomnými dôkazmi, napríklad so spotrebiteľskou zmluvou. Takýto výklad je podľa názoru komisie nesprávny. Cieľom nariadenia nie je obmedziť sudcov pri zadovážení si dôkazov potrebných pre rozhodnutie vo veci, ale umožniť im využívanie technických a iných prostriedkov v záujme

toho, aby dokazovanie prebehlo čo najjednoduchším a najmenej zaťažujúcim spôsobom. Z článkov 8 a 9 Nariadenia jednoznačne vyplýva, že aj v konaniach s malou hodnotou sporu je zachovaná možnosť sudcu vykonať potrebné dokazovanie a nariadiť ústne pojednávanie, pokiaľ to považuje za potrebné.

So zreteľom na vyššie uvedené Komisia navrhla Súdnemu dvoru odpoveď na predloženú prejudiciálnu otázku v tomto znení :

„Článok 6 smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a články 4, 9 a 14 smernice Rady 87/102/EHS z 22.12.1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru, sa majú vykladať v tom zmysle, že im odporuje právna úprava členského štátu, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá vnútroštátnemu súdu rozhodujúcemu o právach z indosovanej zmenky neumožňuje v zásade v žiadnej fáze konania ex offo preskúmať zmluvu a kauzu právneho vzťahu a prípadnú nekalú povahu zmluvnej podmienky a tiež prípadné porušenie zákona upravujúceho dôsledky neuvedenia ročnej percentuálnej miery nákladov v zmluve o spotrebiteľskom úvere, z ktorej zmenka vznikla.“

Odvolací súd uzatvára, že zmenky, ktorými sa zabezpečujú spotrebiteľské úvery, musia spĺňať okrem všeobecných náležitostí podľa zákona 191/1950 Sb. ešte aj ďalšie náležitosti ustanovené zákonom 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, a preto platnosť zmenky je potrebné skúmať aj z hľadiska, či nejde o absolútne neplatný právny úkon v zmysle ust. § 39 Obč. zák. pre rozpor so zákonom 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a následne aj so zákonom 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, ktorý s účinnosťou od 1.1.2011 (§ 17 cit. zák. v znení účinnom do 30.4.2014) zabezpečenie spotrebiteľského úveru zmenkou úplne vylučuje. S účinnosťou od 1.5.2014 tento zákaz je zakotvený v §5a zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a vzťahuje sa na splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy všeobecne. Správne teda súd prvého stupňa skúmal (ne)platnosť zmenky aj z hľadiska, či nejde o absolútne neplatný právny úkon podľa § 39 Obč. zák. pre jeho rozpor so zákonom 258/2001 Z.z.

V prejednávanej veci samotná zmenka nie je jediným dôkazom, na základe ktorého môže súd vo veci rozhodnúť rozsudkom, pretože navrhovateľ v tomto konaní nenavrhoval vydať podľa predloženej zmenky zmenkový platobný rozkaz, ale navrhoval vydať rozsudok, súd teda môže od navrhovateľa požadovať okrem predloženej zmenky aj iné listinné dôkazy, ak ich navrhovateľ má k dispozícii a zabezpečiť si aj sám iné dôkazy preukazujúce kauzu daného vzťahu. Kauzálny vzťah, ktorý sa viaže ku zmenke, nemožno posudzovať len v zmenkovom konaní pred vydaním zmenkového platobného rozkazu, pričom v posudzovanej veci nejde o taký prípad. Navrhovateľ nenavrhoval vydať zmenkový platobný rozkaz, preto v danej veci nielen možno, ale aj je nevyhnutne potrebným posudzovať kauzálny vzťah viažuci sa k spornej zmenke a navrhovateľ, pokiaľ chce byť úspešným v spore, musí nielen tvrdiť, ale aj preukázať opodstatnenosť uplatneného nároku, pričom z dôvodu, že nie sú splnené podmienky pre rozhodnutie veci v rozkaznom konaní, jeho návrh sa prejedná v sporovom konaní, kde predložená zmenka je len jedným z listinných dôkazov osvedčujúcich, avšak pre absenciu kauzy nepreukazujúcich uplatnený nárok navrhovateľa. Keďže v predloženej zmenke nie je žiadna zmienka o kauze, na základe ktorej bola vystavená a súčasne navrhovateľ na preukázanie svojho nároku iné listinné dôkazy nepredložil ani nimi nedisponoval (čo je súdu známe z jeho činnosti), súd prvého stupňa postupoval správne, pokiaľ pristúpil k zadováženiu listín preukazujúcich danú kauzu, o ktorej získal vedomosti, keď v jednotlivých veciach pôvodného majiteľa zmenky bol činný ako exekučný súd.

Odvolací súd však dáva do pozornosti súdu prvého stupňa, že jeho záver o neplatnosti zmenky z dôvodu uvedenia neurčitého údaju splatnosti (uvedenie dvoch rozdielnych údajov o splatnosti) nie je správny.

Údaj v treťom riadku zmenky „zaplatím za túto zmenku pri predložení“ a údaj v ôsmom riadku zmenky „na platenie predložiť v lehote štyroch rokov od vystavenia“ nie je možné považovať za dve rozdielne určenia splatnosti zmenkovej sumy.

Podľa § 33 ods. 1 zákona č. 191/1950 Sb. - zákon zmenkový a šekový, zmenku možno vystaviť: na videnie, na určitý čas po videní, na určitý čas po dáte vystavenia, na určitý deň.

Podľa § 34 ods. 1 cit. zák. zmenka na videnie je zročná pri predložení. Musí byť predložená na platenie do jedného roku od dáta vystavenia. Vystaviteľ môže túto lehotu skrátiť alebo určiť lehotu dlhšiu. Indosanti môžu tieto lehoty skrátiť.

S poukazom na cit. zák. ust. nie je správny záver súdu prvého stupňa, že na predmetnej zmenke boli dohodnuté dva rozdielne dátumy splatnosti zmenkovej sumy. V ust. § 33 ods. 1 cit. zák. sú uvedené 4 spôsoby určenia zročnosti - splatnosti zmenky. V ust. § 34 ods. 1 cit. zák. je upravené, kedy sa zmenka, ktorá má zročnosť na videnie, má predložiť na platenie. Zákonnou lehotou na predloženie zmenky so zročnosťou na videnie je lehota do 1 roka od dátumu vystavenia zmenky. Uplynutím tejto lehoty zročnosti zmenky začínajú plynúť lehoty podľa § 70 cit. zák., ktorým sa zmenkové nároky premlčujú.

Práve plynutie premlčacích lehôt a to, že zmenka zročná na videnie musí byť zo zákona predložená na platenie do 1 roka od dátumu jej vystavenia, čo je pomerne krátka lehota, bolo dôvodom, aby zákonodarca umožnil vystaviteľovi zmenky (v prejednávanej veci odporkyni ako vystaviteľke vlastnej zmenky), aby priamo v zmenke túto jednoročnú zákonnú lehotu na predloženie zmenky na platenie predĺžila.

Na predmetnej zmenke nie sú preto dva rozdielne údaje zročnosti zmenky, pretože nie sú na nej ani uvedené dva údaje „zaplatím“. V treťom riadku zmenky je údaj „zaplatím za túto zmenku pri predložení“ a v ôsmom riadku zmenky je údaj „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Tento údaj „na platenie predložiť“ je jednoznačne údajom o predkladaní zmenky na platenie, nie je údajom o lehote zročnosti zmenky, keďže obsahuje údaj „predložiť“ a nie údaj „zaplatím“.

To, že v ôsmom riadku zmenky v údaji „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“ chýba údaj „do“, neznamená, že dlhšia lehota na predloženie zmenky na platenie podľa § 34 ods. 1 zákona zmenkového a šekového nebola platne určená. Spojenie slov „v lehote 4 rokov od vystavenia“ je predĺžením zákonnej lehoty „do jedného roka“ a znamená, že kedykoľvek počas 4 rokov od vystavenia zmenky môže majiteľ zmenky predložiť vystaviteľovi vlastnej zmenky - odporkyni túto zmenku na platenie. Lehota na platenie nemusí byť dohodnutá presne dátumom, môže byť určená lehotou 2, 3, 4, 5 rokov, 6 mesiacov, 10 mesiacov a podobne od vystavenia. Lehota splatnosti však musí byť na zmenke určená prísne formálne podľa § 33 ods. 1 zákona zmenkového a šekového, a to „na videnie“, na určitý čas po videní, na určitý čas po dátume vystavenia, na určitý deň.

Z vyššie uvedených dôvodov súd prvého stupňa nesprávne posúdil predmetnú zmenku ako neplatnú v zmysle zákona 191/1950 Sb. a z tohto záveru nie je možné vychádzať ani v ďalšom konaní.

V konaní po vrátení veci súd rozhodne o trovách celého konania, vrátane trov tohto odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach jednohlasne (§ 3 ods. 9 zák. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.